

Laadun imperatiivit ja laatukustannusajattelu korkeakoulutuksen kehittämisessä

Antero Stenlund

TAMK ammatillinen opettajakorkeakoulu

Esitys perustuu Esa Poikelan (Lapin yliopisto) ja Antero Stenlundin artikkeliin

Korkeakoulutuksen laatua paremmaksi?

http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/rakenteellinen_kehittaminen/liitteet/rake_kannanotto_23_6_2010.pdf

Sivistyspoliittinen ministeriryhmä toteaa:

- Korkeakoulutuksen opiskelupaikat ovat tehottomassa käytössä
- Läpäisyä, valmistumista ja työllistymistä on parannettava
- Kansainvälistä vetovoimaa ja kilpailukykyä on parannettava

Ja esittää keinoja:

- Uudistetaan ja parannetaan korkeakoulutuksen rakenteita
- Uudistetaan korkeakoulutuksen rahoitusmallit
- Esimerkiksi läpäisy, tutkinnot ja työllistymisen rahoituksen keskeisiksi kriteereiksi ammattikorkeakoulutuksessa

Laatu ja laatukustannus

Laatu on

- tarkoitteen ominaisuuksien kykyä täyttää vaatimuksen ja odotukset (EN ISO 8402:1995), vaatimusten täyttämistä (EN ISO 9000),
- erinomaisuutta, arvoa, vastaavuutta odotusarvoihin, odotusten ylittämistä (vrt. Reeves & Hednar 1994; Feigenbaum 1983; Crosby 1985).

Laatukustannus

- PAF-malli (Feigenbaum 1956): ennaltaehkäisyn (*prevention*), arvioinnin (*appraisal*) ja virheen (*failure*) aiheuttamat kustannukset.
- Virheiden kustannukset ylittävät rajoja ja ovat myös menetettyjä tuottoja, esimerkiksi opintojen keskeyttämiset aiheuttavat tuottojen menetyksiä!
- Järvinen ym. (2003): ”Laatukustannukset ovat kaikki ne kustannukset, jotka häviäisivät, jos kaikki tehtäisiin ensimmäisellä kerralla oikein”.

Laatutyön imperatiivit

(ks. Raivola 1997; 2000; Sallis 1996)

Moraalinen imperatiivi

Kiinnittyy tarpeiden tyydyttämiseen ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Ammattitaidon imperatiivi

Korostaa ammattitaidon kunnioittamista ja vaalimista.

Kilpailun imperatiivi

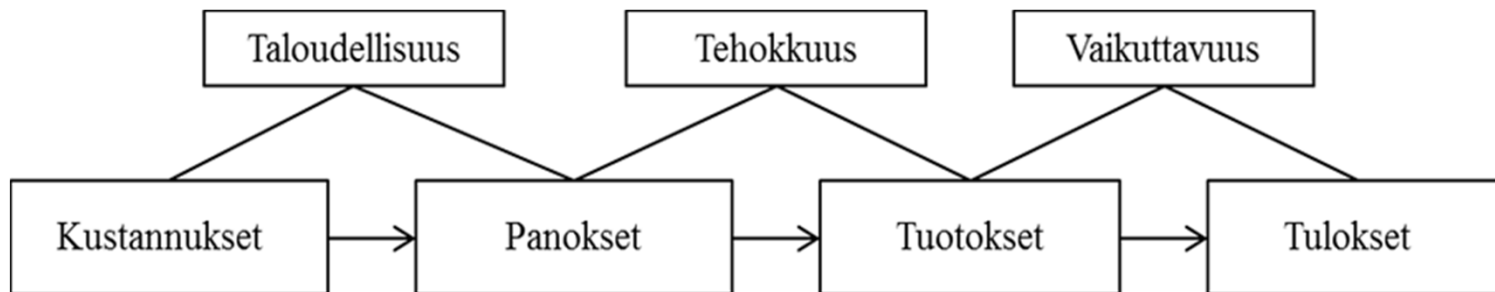
Vetoaa organisaation hengissä säilymiseen ja kilpailukykyyn.

Tulosvastuun imperatiivi

Korostaa vastuuta yhteisön omistajille ja rahoittajille.

Mihin imperatiiveihin kiinnittyy yhtäältä korkeakoulutuksen ja toisaalta insinöörikoulutuksen kehittäminen ja laatutyö?

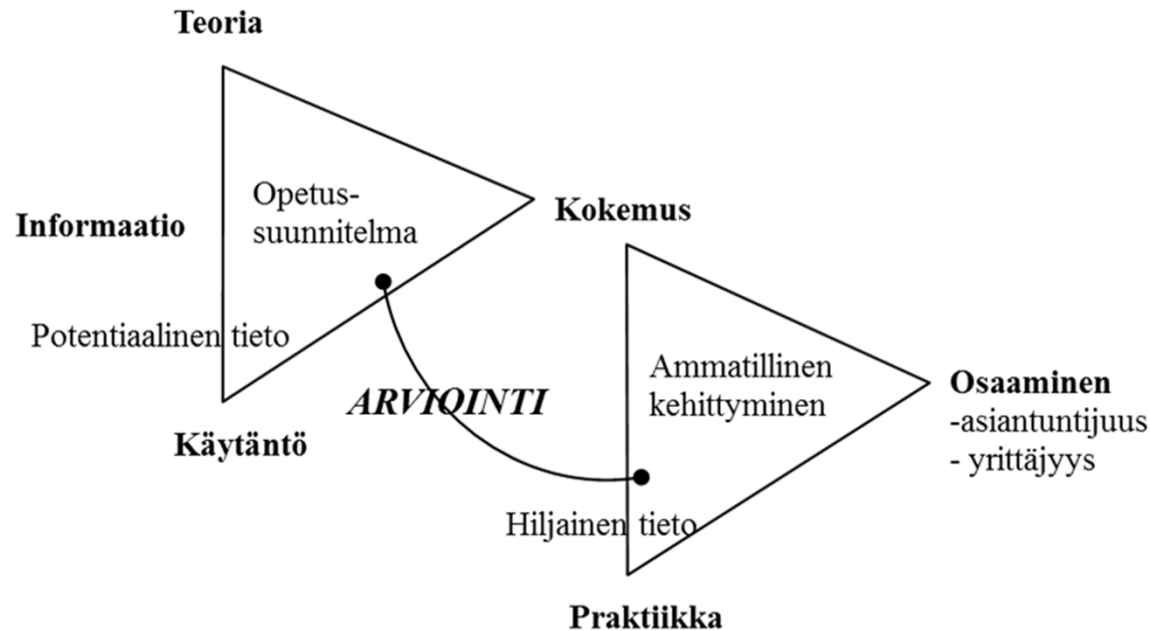
Tuloksellisuuden kausaaliharha

The Audit Commission, tuloksellisuuden perusmalli (Raivola 2000, 194)

- Mallia sovelletaan maksuttoman palvelun arvioinnissa ja kehittämisessä
- Tarkastellaan syötteitä (*input*) ja tuotteita (*output*), *kausalisuhteita*
- Laatua tuottavat prosessit (*throughput*) jäävät tarkastelun ulkopuolelle
- Oppilaitoksessa laatua tuottavat prosessit liittyvät *opetussuunnitelmaan*
- **Kausalisuhteiden sijasta kysymys on kapasitaatiosuhteista, missä tärkein kysymys liittyy siihen, miten opiskelija saavuttaa ammattilaisen asenteen, ajattelun ja toiminnan jo opiskelun aikana.**

Koulutuksen ja työelämän laatusilta

- Koulutuksen tulisi tuottaa integroitua ja laadultaan kestäväää kokemustietoa
- Tarvitaan koulutuksen ja työelämän *toiminnallista integraatiota* tavalla, jossa tavoitetaan ammatin ja työn maailma menettämättä koulutuksen hyötyjä
- Tämä edellyttää *työelämäläheisiä opetussuunnitelmallisia ratkaisuja*, joissa hyödynnetään koulutuksen ja työelämän laatusiltaa

Lopuksi

Kaksi uutta laatutyön imperatiivia:

Vaikuttavuuden imperatiivi

Korostaa laatua ja laatukustannuksia optimoivia vaikuttavuusosoittimia, sekä välitöntä toiminnallista yhteyttä työelämän prosesseihin.

Pedagoginen imperatiivi

Kiinnittyy opetussuunnitelman organisointiin, sekä pedagogisen osaamisen ja johtamisen tasoon. Keskiössä on oppiminen ja sen mahdollistaminen.

Imperatiivit merkitsevät aina sitä koskevaa valintaa, miten ymmärrämme laadun ja mitä painotamme laatutyössä!

Laatu maksaa, mutta vielä enemmän maksaa laadun puute!